

5 skrivnosti finančnega uspeha

vzajemni skladi

triglav

DRUŽBA ZA UPRAVLJANJE, d.o.o.

5 skrivnosti finančnega uspeha

1. MODROST

»Modrost je pomembnejša od premoženja.«

Sofoklej, grški mislec

2. NAČRTNOST

»Načrtovalci so vsi enaki; načrti se razlikujejo ...«

Frederic Bastiat, francoski ekonomist

3. RAZPRŠENOST

»Boljše je imeti v povprečju prav kot definitivno narobe.«

Warren Buffet, drugi najbogatejši Američan

4. NIHAJNOST

»Na borzi ni bistvo v tem, koliko donosa narediš, ampak v tem, koliko ti ga uspe obdržati.«

Richard Wyckoff, ameriški vlagatelj

5. UMIRJENOST

»Trg kapitala ima učinkovit mehanizem prenosa premoženja od neučakanih investitorjev k potrpežljivim.«

Warren Buffett, drugi najbogatejši Američan

»Modrost je pomembnejša od premoženja.«

Sofoklej, grški mislec

1. MODROST

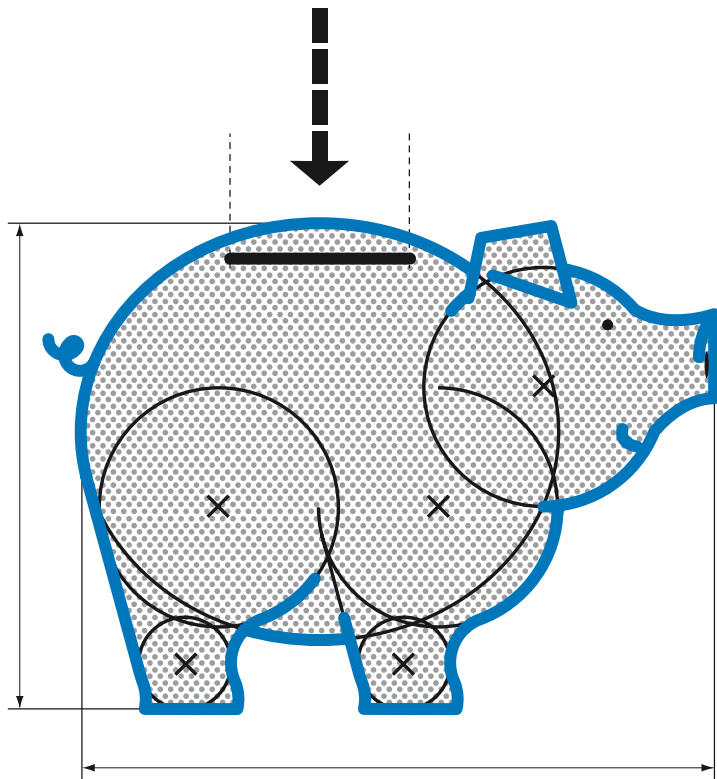
V vseh nas sta skriti želja in upanje, da bi nam enkrat za vselej uspelo rešiti materialno plat bivanja. In če dobro pomislimo, obstajajo zgolj štirje načini, kako si v življenju pridobiti premoženje, ki nam bo to omogočilo. Nekateri srečneži se bogato poročijo, nekateri bogastvo podedujejo, nekateri imajo srečo in zadenejo na loteriji, nekateri pa premoženje akumulirajo. Roko na srce, večina med nami je (na žalost) obsojena na četrto možnost. Investiranje v vzajemne sklade je za posameznike ena izmed najpriročajših oblik povečevanja premoženja. Ponuja veliko prednosti pred drugimi oblikami varčevanja, hkrati pa od nas zahteva osredinjen in discipliniran pristop. Ko vstopamo v svet investiranja v vzajemne sklade, namreč ne vstopamo samo v svet donosov, ampak tudi v svet čustev in nenehnega razmišljanja o tem, ali smo na ustrezni poti. Prav je, da ste po naravi dvomljivci. Pa vendar. Se spomnite zgodbe o Odiseju, ki so ga morali privezati na ladijski jambor, da ga mili glasovi siren ne bi zapeljali v pogubo? Tudi v našem svetu investiranja obstajajo mili glasovi siren, ki investitorje že stoletja vabijo na stranske poti. Ko se nam boste pridružili, vam bodo nemudoma začele prepevati na uho. Zato v nadaljevanju podajmo nekaj nasvetov o tem, kje investitorji najpogosteje delajo napake. Ni treba, da jih ponavljate tudi vi. Nasveti so preprosti, ne pa enostavni. Ko boste kot investitor v dilemi, kaj in kako z naložbami, vzemite v roke to knjižico in jo v miru še enkrat prelistajte. Mogoče vam bomo olajšali odločitev. Ne pozabite, da bomo znanje delili z vami, modrost investitorja pa si boste pridobili z izkušnjami.

Razmišljanje poznavalca

»Nasveti, ki jih dajemo vlagateljem, so preprosti, a hkrati nikoli niso enostavni. Lahko jih sprejmete za svoje, jih uporabite, ostanete dosledni pri njihovi uporabi ter dosežete in ohranite finančno neodvisnost. Disciplinirano investiranje v vzajemne sklade vam to omogoča. Pustite, da vas naši finančni svetovalci poučijo, in začnite.«

»Načrtovalci so vsi enaki; načrti se razlikujejo ...«

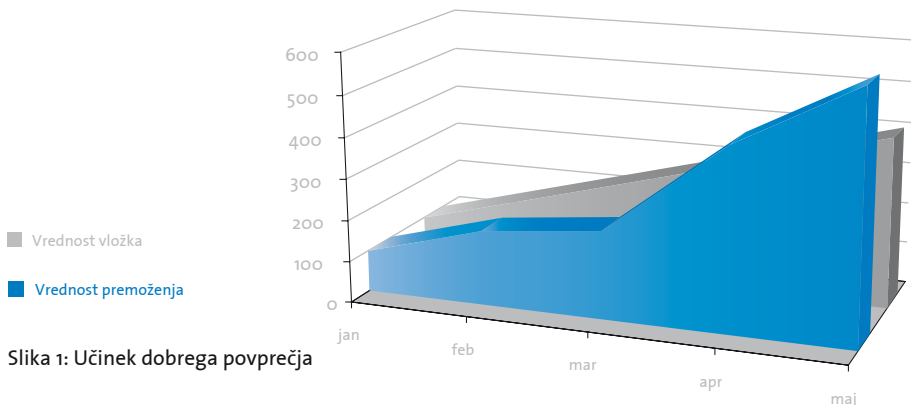
Frederic Bastiat, francoski ekonomist

2. NAČRTNOST

Ne bojmo se trga kapitala, ampak ga spoštujmo. V tem trenutku je na svetu vsaj nekaj milijonov investorjev, ki so prepričani, da so pri vlaganju boljši od vseh drugih. Ko vas bo kdo prepričeval, da je pred vami izjemna priložnost za zaslužek brez tveganja, in ko boste to že skoraj verjeli, se vprašajte, kaj vas resnično navaja k odločitvi. Je to trezen razmislek na podlagi ocene pričakovanega donosa in tveganja naložbe ali vas žene zgolj tisto, kar nam je vsem v določeni meri prirojeno – pohlep? Niste edini, ne prvi in ne zadnji! Trg kapitala je v resnici (tudi) trg čustev kupcev in prodajalcev. Čustva, ki poganjajo trg, imajo dve skrajni pojavi obliki: strah in pohlep. Na žalost nas kot vlagatelje pogosto silijo v napačne odločitve: pohlepni smo, kadar bi morali biti previdni, in previdni, kadar bi morali biti pohlepni. Premagati kapitalski trg predvsem pomeni premagati samega sebe. Kdaj raje kupujete v trgovinah – med sezonsko razprodajo z visokimi popusti ali v redni prodaji? Odgovor je preprost. Podobno je na trgu kapitala, kajti čim dražje kupujete, tem manjša je dodana vrednost v obliki dodatnega donosa, ki ga lahko pričakujete od naložbe, in nasprotno. Vendar obstaja bistvena razlika med nakupi in na trgu kapitala, kjer nikoli vnaprej ne vemo, kdaj bodo na vrsti sezonske razprodaje. Ta trg se namreč giblje nepredvidljivo ciklično. Obdobja, ko vrednost delnic narašča, imenujemo obdobja bikovskega trenda, tista, v katerih vrednost naložb stagnira ali pada, pa so obdobja medvedjega trenda. Vprašanje je torej, kdaj vlagati v vzajemne sklade – v obdobju bika ali medveda. Vprašanje je preprosto, odgovor pa zapleten. Statistika neusmiljeno dokazuje, da povprečni vlagatelj kupujejo, ko cene delnic naraščajo (pohlep – lovljenje fantastičnih donosov), in prodajajo, ko cene delnic padajo (strah pred izgubo). To je najkrajša pot k temu, da postanete osmoljeni investor ter zasovražite delnice, sebe in finančnega

svetovalca. Pomagajte si s statistiko – kupujte večkrat in v rednih časovnih razmikih. Kupujte pri biku in pri medvedu. Primer: Za naložbo v sklade mesečno namenite 100 evrov. Prvi mesec je vrednost enote premoženja (VEP) sklada 10 evrov, torej ste kupili 10 enot. V naslednjem mesecu je VEP padel na 8 evrov, torej ste kupili nadaljnjih 12,5 enote. V tretjem mesecu je VEP upadel na 5 evrov (Vas je že kaj strah?), s cmokom v želodcu ste kupili dodatnih 20 enot. Četrty mesec se je VEP dvignil na 7 evrov, kupite 14,3 enote. Kakšen je izkupiček? Ko je VEP upadel z 10 evrov na 5 evrov, vam intuicija pravi, da ste izgubili 50 odstotkov. V resnici pa se je naložba znižala z vloženih 300 na 212,5 evra, torej je padec precej manjši – 29 odstotkov. In kaj se je zgodilo po četrtem mesecu, ko se je VEP vrnil na 7? Vložili ste 400 evrov, VEP je v tem obdobju padel za 30 odstotkov, vrednost vaše investicije pa je 397,53 evra. Izgubili niste skoraj ničesar. Če se zdaj VEP vrne na 10 evrov, znaša vaše premoženje solidnih 568 evrov ob vložku 400 evrov, kar je +42 odstotkov. Čarovnija? Ne, logika in disciplina!

Slika 1: Učinek dobrega povprečja

Razmišljanje poznavalca

»Pri naložbah me nikoli ne vodijo čustva. Kadar sem pohlepen ali prestrašen, je velika verjetnost, da bom naredil napako. Kupujem pri biku in pri medvedu, in to večkrat – tako dosegam učinek dobrega povprečja. Fantastičnih donosov nikoli ne lovim.«

»Boljše je imeti v povprečju prav kot definitivno narobe.«

Warren Buffet, drugi najbogatejši Američan

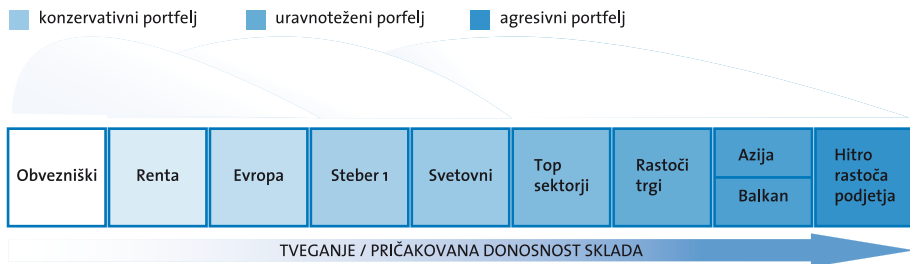
3. RAZPRŠENOST

Razpršenost premoženja je nekaj, kar bi s finančnega vidika lahko poimenovali »imeti v povprečju prav«. V šoli so nas učili, da ni pametno vseh jajc nositi v isti košari. Zato vam priporočamo, da se pred vlaganjem v vzajemne sklade vprašate, kakšen investitor ste. Ali ste (in koliko) naklonjeni tveganju in za kolikšno obdobje vlagate sredstva? Kaj v finančnem smislu pomeni biti investitor, ki je naklonjen tveganju? To je investitor, ki sredstva vlaga v naložbe z visoko pričakovano donosnostjo, ki pa jih hkrati spremlja tudi visoko finančno tveganje (nihajnost donosov). Predvsem pa je to investitor z dobrimi živci, ki investicije ne proda ob prvem nihaju donosnosti navzdol. Vprašanje je, kako znižati finančno tveganje pri vlaganju, če nismo naklonjeni visokemu tveganju. Odgovor je: premoženje razpršimo. Naložba v vzajemni sklad je že sicer pomemben korak k razpršenosti. Vzajemni skladi namreč zbrana sredstva vlagateljev vlagajo v večje število vrednostnih papirjev.

Vendar pa so skladi po navadi specializirani za eno vrsto premoženja, npr. delnice, obveznice, instrumente denarnega trga ali, denimo, nepremičnine. Poznamo pa tudi mešane sklade, ki vlagajo v več različnih vrst premoženja. Pri teh je razpršenost dvojna: imamo večje število naložb in večje število oblik premoženja (delnice, obveznice, instrumente denarnega trga). Varnost vloženih sredstev lahko torej povečate z vlaganjem v več vzajemnih skladov z različno investicijsko politiko in različnim profilom tveganja. Tako lahko še dodatno povečate učinek razpršenosti. Razpršenost hkrati pomeni, da boste najverjetneje dosegali nekoliko nižje povprečne donose, pa zato tiste z manj tveganja. Osnovno pravilo, ki mu pri tem sledite, je: čim višji so pričakovani donosi, tem višje je tveganje. In ko vam bodo razlagali o fantastičnih donosih, jih ne pozabite

vprašati o fantastičnem tveganju. Kapitalski trgi se gibljejo ciklično. Samo ustrezna razpršenost premoženja bo omogočila, da boste ublažili ciklično nihanje premoženja. Če ne želite preveč tvegati, naj vam visokotvegani vzajemni skladi v portfelju služijo zgolj kot dodatek oz. nekakšna začimba, ne pa kot najpomembnejši del portfelja. Če se malo pošalimo: verjetno vam nikoli ne pade na misel, da bi imeli poper za glavno jed.

V različnih fazah ekonomskega cikla bodo različni vzajemni skladi dosegali različne donose ob različnem tveganju. Kadar bodo nekateri izmed vaših vzajemnih skladov po donosu precej presegali druge, bo vaš intuitivni odziv pohlep, da bi povečali delež premoženja v najhitreje rastočih skladih in zmanjšali naložbe v počasneje rastočih (strah). A ker skozi čas donos investicij gravitira k povprečju, se bodo ekstremne vrednosti donosov (ali izgub) vaših investicij v vzajemne sklade sčasoma vračale proti pričakovanemu povprečju. Sklad, za katerega je danes značilna izjemna rast donosnosti, je hkrati potencialno tudi sklad, ki bo jutri dosegal nižjo donosnost kot drugi skladi, in nasprotno. Zgodi se torej lahko, da boste danes poceni prodajali jutrišnje zmagovalce in drago kupovali jutrišnje poražence.

Slika 2: Prikaz mogočih scenarijev kreiranja portfeljev s kombinacijo vzajemnih skladov Triglav DZU z različnim profilom tveganja

Razmišljanje poznavalca

»Naložbo vedno razpršim in tako zmanjšam tveganje. Sam pri sebi razčistim, kakšno tveganje sem sposoben prenesti, psihično in finančno, ter koliko časa lahko pogrešam vložena sredstva. Na podlagi tega premoženje investiram v več vzajemnih skladov, z različno investicijsko politiko. Kadar slišim informacije o fantastičnih donosih, zahtevam tudi podatke o tveganju.«

»Na borzi ni bistvo v tem, kolikšen donos dosežeš, ampak v tem, koliko ti ga uspe obdržati.«

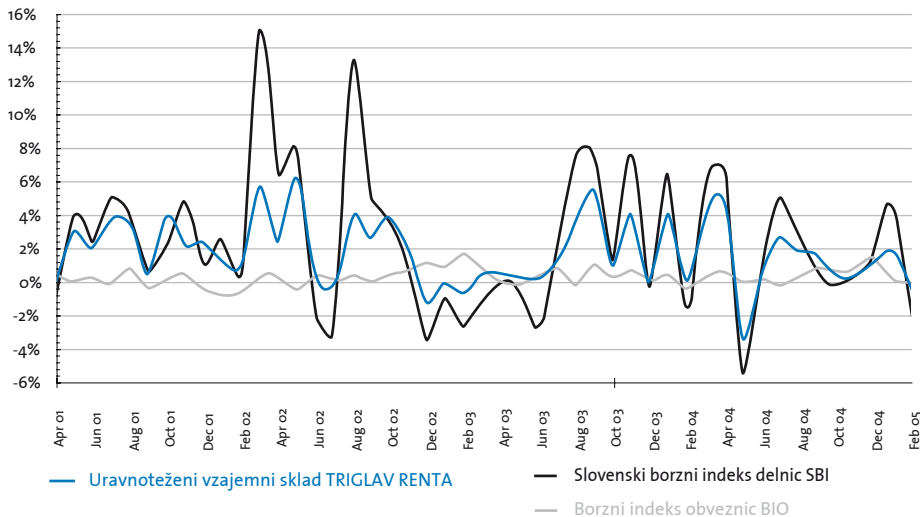
Richard Wyckoff, ameriški vlagatelj

4. NIHAJNOST

Nihajnost je podatek, ki govori o tem, v kolikšni meri vrednost naložbe niha – raste in pada. Govori torej o tveganju in tveganje je tisti del procesa investiranja, ki ga investitorji pogosto spregledajo ali pa podcenjujejo. Kaj je tveganje? Je nevarnost, da ne bomo dosegli tistega, kar smo pričakovali. Investiranje pač ni vožnja po lepo asfaltirani enosmerni cesti. Občasno zapeljemo na makadam in takrat nas lahko hudo premetava. Kot investitorji se moramo tega zavedati ter se na to tudi psihično in finančno pripraviti. Tveganje za nas kot investitorja v resnici pomeni odgovor na preprosto vprašanje, kako lepo bo, če bo šlo vse po sreči, in kako hudo narobe lahko gre, če gre res narobe. Oglejmo si to na preprostem primeru. Če je standardni odklon donosnosti sklada 10 odstotkov in pričakovana donosnost sklada 12 odstotkov, lahko v dveh tretjinah prihodnjih obdobj prikažujemo, da bo donosnost sklada do 22 odstotkov v dobrih obdobjih ($12\% + 10\% = 22\%$ = pričakovani donos + en standardni odklon) oz. do dva odstotka ($12\% - 10\% = 2\%$ = pričakovani donos – en standardni odklon) v slabših obdobjih. Hkrati pa lahko skoraj z gotovostjo v vseh obdobjih pričakujemo donos v razponu med 32 odstotkov ($12\% + 10\% + 10\% = 32\%$ = pričakovani donos + dva standardna odklona) in –8 odstotkov ($12\% - 10\% - 10\% = -8\%$). Sklad z višjim standardnim odklonom pomeni višjo nihajnost in s tem višje tveganje. Pomembno je, da se kot investitor zavedate, da čim daljše je investicijsko obdobje, tem višji standardni odklon svoje naložbe lahko tolerirate. Z leti bo dejanska (kumulativna) donosnost vse bližje in bližje pričakovani donosnosti (povprečju), pri čemer ni nujno, da bo v katerem koli obdobju tudi v resnici enaka pričakovani. Ekstremne pozitivne in negativne letne donosnosti se bodo medsebojno postopoma izničile, kumulativna donosnost pa bo vse bližje pričakovani. Še en razlog več, da ne

vstopate med nespretne vlagatelje in ne kupujete naložb, ki so v zadnjih obdobjih dosegale donos, bistveno višjega od pričakovanega, in ne prodajate naložb, katerih donos je bil precej nižji od pričakovanega. Vse se bo prej ali slej vrnilo k povprečju! Ko denar vložite v vzajemni sklad, s tem ne kupite točno določenega prihodnjega donosa, temveč priložnost doseganja donosov, ki se bodo najverjetneje gibali v pričakovanih mejah.

Slika 3: Prikaz razlike v nihajnosti delnic (SBI), mešanega oz. razpršenega premoženja (VS TRIGLAV RENTA) in obveznic (BIO)

Razmišljanje poznavalca

»Kadar vlagam v vzajemne sklade, me zanima pričakovana nihajnost in takrat preverim, kako jo je sklad odnesel v zadnjem slabem obdobju na kapitalskih trgih, kamor vlagam sredstva. Predvsem pa upoštevam mnenje Henryja J. Kaiserja, češ da je vsaka težava zgolj priložnost v delovnih oblačilih. Naložbe bodo vedno nihale. To je neizogibno dejstvo, vgrajeno v srž finančnega premoženja. Na to sem pripravljen. Čim bolj bo naložba tvegana, tem večja bosta nihanje in pričakovani donos! Pridejo tudi časi, ko je donosnost dela premoženja negativna. A če smo dovolj vztrajni, se vse prej ali slej vrne k pričakovanem povprečju.«

»Trg kapitala ima učinkovit mehanizem prenosa premoženja od neučakanih investorjev k potrpežljivim.«

Warren Buffett, drugi najbogatejši Američan

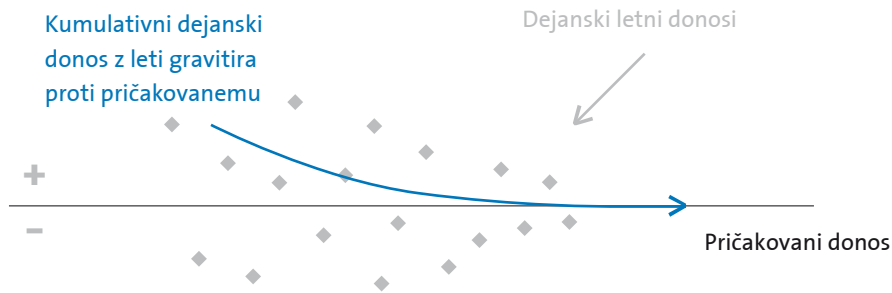

5. UMIRJENOST

Mediji si želijo senzacija, nepredvidljivih dramatičnih zapletov in razpletov. Dinamični kapitalski trgi so s svojo nepredvidljivostjo za medije postali eden izmed najbolj uporabljenih in »izkoriščanih« virov informacij in bombastičnih novic v zadnjem času. Časopisi nas dnevno zasipajo z informacijami, ki so sistematično potencirane, specializirani televizijski poslovni programi pa počnejo to celo vsako minuto ... »Bombardiranje« z informacijami povzroča izjemen psihološki pritisk na investitorje. Strah in pohlep! Vsakodnevno spremljanje rezultatov vaših investicij vas bo občasno, ko bo donosnost negativna, pripeljalo v stanje nervoze in prepričanja, da je treba nekaj nujno narediti in da ste zamudili vse, kar se je dalo zamuditi. Na kapitalskih trgih nikoli ni prepozno! Če boste preveč zagreto iz minute v minuto poslušali poslovne novice ter v skladu s tem kupovali in prodajali naložbe, vas bodo iz investitorja prelevili v dnevnega špekulanta. Vrednost delnice podjetja je po definiciji seštevek denarnih donosov, ki jih bo to podjetje dosegalo v naslednjih 15 do 20 letih (teoretično v neskončnost).

Torej, kaj je za vas dolgi rok? En dan, ena ura ali ena minuta? Če ste pravi dolgoročni investitor (pet let in več), in če ste v vzajemne sklade investirali del premoženja, ki ga v obdobju investiranja ne boste potrebovali v vsakodnevnem življenju, potem se ne pustite preslepiti dnevnim evforijam. Izkušeni investitorji temu rečejo šum trga. Ne začnite zasledovati kratkoročnih ciljev na račun dolgoročne investicijske strategije. Ostanite osredinjeni na svoje investicijske cilje in ne na vsakodnevne udarne naslove na prvih straneh časopisov. To ne pomeni, da občasno ne prevetrite svojega portfelja in ga dopolnite ali prilagodite novim razmeram. Preden pa to naredite, se posvetujte s strokovnjaki, ki imajo do dnevnega dogajanja ustrezno distanco.

Teško je biti potrpežljiv investitor, zato si zapomnite, da ne smete nikoli podcenjevati vrednosti dobrega nasveta. Védenje investitorja je za uspeh investicije precej pomembnejše od vedénja investicije!

Slika 4: Kumulativni dejanski donos z leti gravitira k pričakovanemu.

Razmišljanje poznavalca

»Več informacij ni nujno bolje od manj informacij. Ne dovolim se zavesti vsakodnevnim informacijam in nekajdnevnim premikom trga kapitala. Kadar investiram v vzajemne sklade, se vedem kot preudaren dolgoročni investitor. Donosnost svojih razpršenih naložb spremljam občasno, na nekaj mesecev, a redno. Če imam dovolj tehten razlog za to, svoj portfelj občasno uskladim, a pazim, da naložbe ostanejo ustrezno razpršene! Pred vsakim korenitim posegom v portfelj se vedno posvetujem.«

Osrednja naložbena hiša.

KORISTI VLAGATELJA V VZAJEMNE SKLADE TRIGLAV

Enostavnost

Za začetek varčevanja je dovolj zgolj izpolniti pristopno izjavo in nakazati sredstva.

Nižje tveganje

Naložba je razpršena, kar zmanjšuje tveganje in omogoča doseganje razmeroma visokih donosov.

Preudarno upravljano premoženje

Sredstva v portfelju so dnevno učinkovito upravljana na podlagi analiz finančnih podatkov in strateške naložbene politike sklada.

Stalna likvidnost

Sredstva niso vezana, zato jih lahko vlagatelj vsak trenutek pretopi v gotovino.

Preglednost

Vrednost enote premoženja je vsak dan objavljena v dnevnikih, na teletekstu RTV Slovenija in na www.triglavskladi.si.

Nizki stroški in davčne ugodnosti

Sredstva so naložena na kapitalskem trgu, vendar brez visokih transakcijskih stroškov nakupa vrednostnih papirjev.

Dobra osnova za kredit

Omogoča ga možnost zastave terjatve iz naslova vzajemnega sklada.

IZDAJATELJ: Triglav DZU, d. o. o.
OBLIKOVANJE: ARMADA, d. o. o.
AVTOR: mag. Samo Javornik
ILUSTRACIJE: Maša Kozjek
TISK: ATELJE ZA TISK, LJUBLJANA

Triglav, družba za upravljanje, d. o. o.

Sedež: **Slovenska 54, Ljubljana**

Telefon: **01 300 73 00**

Telefaks: **01 300 73 50**

WWW.TRIGLAVSKLADI.SI

MODRA ŠTEVILKA

• **080 10 19**